

ZÁZNAM
z plenárního zasedání České komise pro UNESCO
 dne 16. června 2023 od 10:00 v Černínském paláci

Přítomní členové České komise pro UNESCO a jejich zástupci:

prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc. (předseda Komise); Mgr. René Miko (MZV, první místopředseda Komise); RNDr. Jana Dlouhá, PhD. (předsedkyně Sekce pro vědu, vzdělání a informatiku, místopředsedkyně Komise); Mgr. Lenka Lázňovská (předsedkyně Sekce pro kulturu a komunikaci); PhDr. Ivan Rynda (předseda Sekce pro životní prostředí); Mgr. Bc. Silvia Doušová (MMR). Mgr. Vlastimil Jura; Mgr. Jaromír Kosejk (za P. Pešouta, AOPK); Ing. arch. Věra Kučová; Mgr. Dita Limová (MK); PhDr. Zdenka Mansfeldová CSc.; PhDr. František Med (vedoucí tajemník Komise); Mgr. Monika Oulevey (MŠMT); doc. Ing. Martina Pásková, Ph.D.; RNDr. Jan Pašava, CSc.; Mgr. Václav Pražák; PhDr. Jana Součková, DrSc.; PhDr. Martin Šimša, Ph.D.; PhDr. Ing. Přemysl Štěpánek Ph.D. (MŽP); doc. PhDr. Zdeněk Uherek, CSc.

Host: Kristýna Bulvasová, program mladých delegátů OSN, K. Pavone (odbor OSN MZV)

Zasedání řídil prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc., předseda České komise (dále jen „Komise“) pro UNESCO.

V úvodu **předsedající** upozornil, že na zasedání pléna od 12:00 naváže ceremoniál vyhlášení vítězů kreativní soutěže přidružených škol UNESCO pro rok 2022/23 „Poezie kolem mě, poezie ve mně“ k tématu Světového dne poezie v propojení s tématem přírodního a kulturního dědictví.

1) Přijetí programu zasedání

Předsedající představil návrh programu zasedání. Program byl schválen s tím, že bod 6 byl podřazen pod bod 3 (Informace Sekretariátu Komise).

Plenární zasedání schválilo návrh programu zasedání v upraveném znění.

2) Program mladých delegátů OSN

Předsedající přivítal K. Bulvasovou a informoval o tom, že druhá z účastnic letošního programu Z. Hellerová se omlouvá z důvodu náhlé zdravotní indispozice. Předsedající následně předal slovo **Karin Pavone**, která stručně představila aktivity věnované mládeži na půdě OSN a UNESCO (zj. Fórum pro mládež UNESCO, které se uskuteční v listopadu 2023) a představila obě účastnice již 8. ročníku Programu mladých delegátů OSN v ČR, včetně jejich prioritních témat (transformace vzdělávání a genderové rovnosti).

Kristýna Bulvasová vystoupila s prezentací, v níž úvodem poukázala na fakt, že mladých lidí pod 30 let je na světě 25 %, nicméně pouze cca 2,75 % poslanců je v této věkové skupině. Následně představila Program mladých delegátů OSN, očekává nové aktivity obou českých delegátek v následujícím roce (mj. chystaná vystoupení na fórech OSN v Ženevě či New Yorku) a blíže se věnovala svému prioritnímu tématu, které se týká vzdělávání a specificky se zaměřuje na rovný přístup ke vzdělávání, podporu pedagogů a systémové změny. Školy by mohly a měly své studenty více připravovat na kompetence, které budou do budoucna klíčové a univerzálně žádané (mj. finanční gramotnost, mediální výchova), proto by se delegátka během svého mandátu ráda zaměřila na přípravu rámce gramotností, které by si studenti středních škol měli osvojit. Dále poukázala na nezbytnost snížení sociálních nerovností (zj. v přístupu k informacím o studijních příležitostech) a zmínila, že plánuje realizovat přednášky a diskuse se studenty ve znevýhodněných regionech a posílit zapojení neziskového sektoru. Závěrem představila priority, kterým se bude věnovat druhá česká delegátka Z. Hellerová – SDG 5 (rovnost mužů a žen s akcentem na participaci žen, ale i na ženské zdraví v propojení s ženskými právy) a SDG 8 (zejm. z hlediska posílení zastoupení občanů ČR ve strukturách OSN). Společným tématem obou delegátek je problematika neplacených stáží, které jsou znevýhodňující pro studenty a limitují možnosti jejich aktivního působení ve prospěch různých institucí.

V následné **diskusi členové Komise** ocenili pertinenci vybraných témat a mj. poukazovali na význam propojení s existujícími iniciativami a platformami na lokální (např. Platforma vesnické mládeže) či mezinárodní úrovni, jakož i provázání s působením předchozích delegátů. Rovněž rezonovala dlouhodobá neudržitelnost neplacených studentských stáží, kontext klimatické agendy či možnosti zapojení mladých delegátek do aktuálních diskusí souvisejících s revizí kurikula. Krátce diskutována byla specificky témata kariérního poradenství ve vztahu k proměnlivé situaci na trhu práce, jakož i participace mládeže ve veřejném životě, kdy byl zmíněn inspirativní příklad evropských severských zemí.

Plenární zasedání vzalo informace o programu mladých delegátů OSN a prioritních tématech delegátek ČR pro rok 2023-24 na vědomí.

3) Aktuality Sekretariátu Komise

Předsedající v úvodu stručně pohovořil o svých nedávných setkáních s ministrem kultury M. Baxou (v únoru) a ministry školství, mládeže a tělovýchovy V. Balašem (v březnu) a M. Bekem (v červnu). Předsedající vyzdvihl zájem a dostupnost členů vlády.

Vedoucí tajemník nejprve shrnul aktuální dění v pařížském sídle UNESCO: dominantním tématem se od 12. 6. stal formálně oznámený zájem USA o návrat do UNESCO, z něhož vystoupily ke konci roku 2018. K posouzení souvisejících finančních záležitostí byla svolána mimořádná Generální konference, která se seje v termínu 29.- 30. 6. 2023. ČR bude zastoupena na úrovni stále delegátky ČR při UNESCO.

Vedoucí tajemník dále představil průběh a hlavní výsledky 216. Výkonné rady UNESCO, která se uskutečnila v květnu t.r. Z pohledu ČR je podstatné, že Výkonná rada odsouhlasila **zápis Archivu Antonína Dvořáka a Molloyovy mapové sbírky do mezinárodního Registru Paměti světa**. GR UNESCO byla zároveň vyzvána, aby vypsala nový cyklus pro podání nových nominací během letošního roku (v této souvislosti vedoucí tajemník zmínil, že dle aktuálních informací z MK je nově vznikající Národní komitét ve fázi před jmenováním ministrem kultury). De stanoveného harmonogramu by za ČR měly být v novém cyklu podány nominace Šafaříkových jazykových map a konvolutu filmových programů pro první představení Laterny Magiky. Výkonná rada dále **podpořila zařazení 200. výročí narození B. Smetany mezi oficiální výročí UNESCO pro období 2024-5** (finální rozhodnutí přijme listopadová Generální konference). Z dalších výstupů 216. Výkonné rady byl zmíněn souhlas s vytvořením 18 nových globálních geoparků či zahájení přípravy Doporučení k etice neurotechnologií (po vzoru Doporučení k etice AI z r. 2021).

D. Limová doplnila informacemi o aktuálních statutárních jednáních, jichž se ČR zúčastnila (Úmluva o rozmanitosti; Úmluva 1970 o nedovoleném obchodu s kulturními statky), a avizovala zářijové zasedání Výboru pro světové dědictví, které by se mj. mělo zabývat nominací na zápis **Zatce a krajiny zateckého chmele** na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví, ale i otázkou točny v Českém Krumlově. Na závěr roku je pak svoláno zasedání Výboru pro zachování nemateriálního kulturního dědictví, jež by mj. mělo posoudit nadnárodní nominaci (vč. ČR) na zápis ruční výroby skla.

Vedoucí tajemník doplnil zmínkou o probíhající revizi Doporučení (1974) týkající se výchovy k mezinárodnímu porozumění, spolupráci a míru a výchovy k lidským právům a základním svobodám, jakož i očekávanou 3. světovou konferenci UNESCO o kulturním a uměleckém vzdělávání, která se v prosinci uskuteční v Abú Dhabí.

Z aktualit Sekretariátu Komise byl zmíněn nástup tajemnice I. Slachové k začátku roku 2023, účast na zasedání evropských národních komisí a na setkání národních koordinátorů Sítě přidružených škol v Berlíně. S ohledem na končící 4letý mandát Komise ve stávajícím složení (2019-23) bude ve druhé polovině roku zahájen proces její obnovy.

Komise dosud za rok 2023 převzala **10 morálních záštít**, přičemž za celý loňský rok jich bylo

celkově uděleno 12 a v roce 2021 16. Sekretariát dále podpořil dvě žádosti o záštitu generální ředitelky UNESCO (16. kongres Mezinárodní společnosti pro etnologii a folklor, pořádaný v Brně v červnu 2023, a projekt mezinárodní výstavy „Já chci být člověk - Zpráva Arnošta Lustiga hvězdám a nejen jim“, který Komise podpořila i svou záštitou pro část konanou v ČR).

M. Pásková doplnila informaci, že díky zmíněnému rozhodnutí 216. Výkonné rady UNESCO nyní čítá Globální síť geoparků 195 lokalit ve 48 zemích (nově jsou zastoupeny i parky z Nového Zélandu a Filipín). Dále sdělila, že během SK předsednictví formátu V4 bylo podepsáno memorandum o spolupráci mezi národními radami geoparků v regionu V4. CZ V4PRES hodlá v naplňování této iniciativy pokračovat (zejm. v oblasti vzdělávání/školení hodnotitelů a společné propagace národních geoparků). **V. Kučová** poukázala na souvislost s Letní akademií vzdělávání ve světovém dědictví, kterou tradičně pořádají země V4 (zapojen NPÚ ve spolupráci s MK).

Plenární zasedání vzalo aktuality Sekretariátu Komise na vědomí.

4) Informace předsedů odborných sekcí k jejich činnosti se zvláštním zřetelem na otázku kulturního a uměleckého vzdělávání a vzdělávání v duchu hodnot UNESCO

Předsedající předal postupně slovo předsedům jednotlivých odborných sekcí, aby zhodnotili činnost v prvním pololetí 2023.

L. Lázňovská seznámila s průběhem a výstupy zasedání Sekce pro kulturu a komunikaci dne 28. 3., které bylo zaměřeno na vzdělávání v umění a kultuře, jež je nyní aktuální nejen z hlediska UNESCO (a příprav světové konference v Abú Dhabí), ale i v kontextu revize RVP a související místy vypjaté debaty v ČR. Zasedání Sekce se uskutečnilo formou kulatého stolu s přizvanými odborníky (vč. zástupkyně katedry UNESCO z Masarykovy univerzity) a zúčastnily se jej mj. i dvě zástupkyně Sítě přidružených škol UNESCO. Sekce přijala závěry ve prospěch komplexního a inovativního pojetí vzdělávací oblasti Umění a kultura, které nyní předkládá k posouzení Komise.

J. Dlouhá podpořila aktivní zapojení Komise do procesu revize kurikula, neboť odpovědi na základní otázky (př. očekávané výstupy, definice kompetencí) se stále hledají. J. Dlouhá shrnula hlavní body zasedání Sekce pro vědu, vzdělávání a informatiku ze dne 20. 4., které se věnovalo transformaci vzdělávání (včetně důrazu na hodnotovou orientaci, celoškolský přístup a tzv. kulturu školy) a dále problematice AI, aktivitám univerzit pro naplňování SDG (UNILEAD) a aktualitám programu MOST (*viz též přiložená prezentace*). I z tohoto jednání vzešel podnět k formulaci stanoviska Komise.

I. Rynda avizoval chystané setkání Sekce pro životní prostředí v září 2023 a zvažovaný program, přičemž k účasti pozval i ostatní členy Komise. Dále zmínil odložené jednání, které se mělo na MŽP uskutečnit v dubnu k problematice Národního komitétu programu Člověk a biosféra. **P. Štěpánek** doporučil, aby konkrétní podněty k jednání o programu MaB byly adresovány přímo osobám zodpovědným za danou agendu na MŽP.

Plenární zasedání vzalo informace předsedů Sekcí na vědomí. Plénum ČK se dále usneslo na vypracování stanoviska Komise k reformě vzdělávání na základě podnětů obou Sekcí a jeho zveřejnění na webových stránkách Komise, jakož i distribuci relevantním adresátům vhodnou formou.

5) Informace o Síti přidružených škol UNESCO v ČR

Vedoucí tajemník stručně zmínil hlavní aktuality Sítě – zejm. stanovení data 29. Valného shromáždění, které se uskuteční ve dnech 25. – 26. září 2023 v Ostravě. Koordinační tým doporučil pro rok 2023-4 následující tři témata: Voda; 200. výročí narození B. Smetany a „Hate-speech“ a mediální výchova, k nimž nyní Sekretariát domlouvá odborné prezentace. Valné

shromáždění rovněž zvolí nový Koordinační tým. Vedoucí tajemník dále zmínil konferenci Voda je život, která se uskutečnila v PSP ČR v květnu 2023 za účasti mj. členské školy Sítě (VOŠ a Střední zemědělská škola Tábor), a kreativní soutěž k tématu Světového dne poezie v propojení s tématem přírodního a kulturního dědictví, kterou v prvním pololetí pro přidružené školy organizoval Sekretariát Komise. Předseda Koordinačního týmu **V. Pražák** doplnil informaci, že do mezinárodního projektu „Akce mládeže v oblasti klimatu pro světové dědictví“ se kromě mladoboleslavského a třeboňského gymnázia zapojila i SUPŠ sklářská Kamenický Šenov. Výstupy projektu by měly být známy na podzim.

Plenární zasedání vzalo informaci o aktualitách Sítě přidružených škol UNESCO na vědomí.

6) Různé

a. Environmentální odpovědnost při výrobě audiovizuálních děl

J. Dlouhá sdělila, že po dohodě s předsedou Sekce pro ŽP bude bod nejprve projednán na nejbližším zasedání Sekce. **Předsedající** návrh podpořil a vyzval členy Komise k seznámení se s problematikou – informace jsou dostupné online (viz odkazy uvedené níže¹).

Na závěr zasedání předsedající poděkoval za spolupráci 1. místopředsedovi Komise **R. Mikovi**, který bude od srpna působit ve funkci vedoucího zastupitelského úřadu ČR v Haagu. Předsedající ocenil mj. více než deset let trvající sepětí R. Mika s UNESCO: nejprve jako diplomata při UNESCO v Paříži a poté v roli zástupce ředitele a ředitele odboru OSN MZV.

Zapsal: František Med, vedoucí tajemník Sekretariátu České komise pro UNESCO

Schválil: Stanislav Štech, předseda České komise pro UNESCO

¹Bližší informace k problematice „Environmentální odpovědnost při výrobě audiovizuálních děl“ https://www.amu.cz/media/Navrh_legislativniho_zneni_pro_environmentalni_a_socialni_udrzitelnost.pdf?fbclid=IwAR0kOL6r82yIrBEyKQoDBGSMV0f0BZc4aSYTpEUr6tExAhn-PUuIF8T2xXg či <https://www.dokrevue.cz/clanky/dekarbonizace-filmoveho-prumyslu-a-novela-zakona-o-audiovizi?fbclid=IwAR28nmdKWmnG66NuTh4aMd413yg5VBLNOxpvv6yTzApzWneRLPXNVKdfkHc>